

Kirjailija
Riina Katajavuori
Sanataideohjaaja
Maami Snellman

Kuvitusnäyttelyn tehtävävihko

MENNÄÄN JO NAAPURIIN

Tehtäviä

itsenäisille kävijöille,
työpajoille,
päiväkotien
henkilökunnalle,
opettajille,
opastajille

Moi!

- Kuinka monella kielellä osaat **tervehtiä**?
Mistä oman kielesi **sanoista** pidät erityisen paljon?
- Mistä sanoista et pidä?
Listaa viisi **kaunista** sanaa ja viisi **kamalaa** sanaa.
- Miten sanotaan ”**KOTI**” sinun äidinkielelläsi?
Entä ”**PERHE**”?
- Ketkä kaikki kuuluvat perheeseen?
- Löydätkö Siilin kaikista kuvista? Siili on kova piiloutumaan!
- Kuinka monta **liikenne-**
mattoa löydät kuvista?

Etsi seuraavia esineitä kuvista:

pehmokrokotiili
pehmoleijona
punainen taskulamppu
lusikka
punainen säästöpossu
kaksikerroksinen punainen bussi
My little pony
harmaa patakinnas
kännykkä
Eiffel-torni
maitopurkki
pitsinen valkoinen pyöreä lautasenalusta
karvareunuksinen tonttulakki
keltainen pikkuauto
punainen pikkuauto
nukkevauvan sininen leikkipotta
nukkevauvan tuttipullo
puolikas sitruuna
sininen ilmapallo
koristetonttu
Jokerit-narripehmo
vihreä säästöpossu
joulupukin asuun puettu apinapehmo
Latvian lippu
Suomen lippu
vihreä omena
perhosjääkaappimagneetti

Minkä kirjahyllyn kirjoista haluaisit kuulla
iltasaduksi tai vaikka heti?

Lukekaa.

Liput.

Piirrä oman maasi tai omien maidesi **liput**.
Piirrä ystäviesi ja kavereidesi synnyinmaiden lippuja.
Voit ottaa mallia maailmankartan alareunassa olevista lipuista.

Laita **maailmankarttaan** nuppineula siihen paikkaan, missä olet syntynyt.

Mistä unelmoit?

Kirjoita tai piirrä unelmasi näyttelyn vieraskirjaan.

Huoneentaulut:

Mistä kuvista löytyy huoneentauluja tai elämänviisauksia seinältä?

Oma koti kullan kallis

Live beyond words – Laugh every day – Love every moment

Life is short, break the rules, forgive quickly.

Love truly, laugh uncontrollably and never regret anything that made you smile.

Tee/keksi oma huoneentaulu tai elämänohje!

Live [✦] beyond words

Laugh [✦] every day

Love [✦] every moment

Millainen olisi kodin resepti?

Esim.

monta kattilallista rakkautta
viisi metriä turvaa
puolen tunnin iltasatu
15 lusikallista aamupuuroa
hajamieliset aikuiset
tanssivat sisarukset
sopivan mittainen lämmin peitto

Tai:

kiireisenlämmin aamuhalaus
puoli minuuttia Pikku Kakkosen tunnusmusiikkia
yksi pari äidin huurtuneita silmälasia,
kun äiti tulee pakkasesta
koliseva lelulaatikko
aimo annos pesukoneen hurinaa
litra kaupalla kahvinkeitin lorinaa
uninen syli

RUNO

(ohessa runo-ohje)

Voit tehdä runon äidinkielelläsi tai sillä kielellä, millä haluat.

Minä olen -runo

1. riville jokin väri ja eläin
(Esim. *Minä olen vaaleanpunainen tiikeri.*)

2. riville jokin hedelmä ja lempipaikka
(*Minä olen Sharon ja löylyhuone.*)

3. riville jokin kaunis sana
(*Minä olen tanssi.*)

4. riville vuodenaika ja pelottava/jännittävä paikka
(*Minä olen kesä vuoristossa.*)

5. riville jokin ajoneuvo, joka tekee jotakin.
(*Minä olen polkupyörä, joka sutii mutkassa.*)

Minkä yhden tärkeän asian tai tavaran ottaisit matkalle mukaan?

Kirjoita tai piirrä.

Kirjoita tai piirrä kaikki eri kodit/talot/paikat, joissa olet elämäsi aikana asunut.

Mikä on **unelmiesi** kaupunki/paikka/maa?

Opettajille, päiväkodin työntekijöille: Esimerkkikysymyksiä ja keskustelunaiheita

Kysymyksiä näyttelyn ja kirjan kuviin liittyen

(opastajalla olisi suotavaa olla *Mennään jo naapuriin* -kirja, josta voi lukea lapsille lisätietoja kuvien lapsista):

SYYRIASTA tulleen perheen poika Kamil osaa venäjää, arabiaa, suomea, englantia.

- Mitä kieliä sinä osaat?
- Mitä kieliä teillä puhutaan kotona?

MAROKKO

Arabialainen sananlasku:

”Kärsivällisyyden portilla ei ole tungosta.”

- Mitä se tarkoittaa?
- Tiedätkö sinä yhtään sananlaskua?
- Oletko kuullut vanhempien/isovanhempien/sukulaisten käyttävän puheessaan sananlaskuja tai sanontoja, esimerkiksi: ”Hiljaa hyvä tulee” tai ”Pojasta polvi paranee”?
- Keksitkö itse oman, uuden sananlaskun tai elämänviisauden? (Tee huoneentaulu)

KREIKKA-BRASILIA

- Mitä kieliä tässä perheessä puhutaan?
- Mitä kieltä koiralle puhutaan?
- Puhuuko koira koirien kieltä?
- Piirrä kotona/koulussa/päiväkodissa sinun perheesi kielikartta. Käytä mallina ja apuna Kreikka-Brasilia -perheen kielikarttakuvaa.

INTIA

- Milloinkohan Saarah-vauva, 3,5 kk, sanoo ensimmäisen sanansa? Ja millä kielellä?
- Tiedätkö, mikä oli sinun ensimmäinen sanasi?
- Millä kielellä sanoit sen?
- Miltä sinä näytit vauvana?

FILIPPIINEILTÄ 7-vuotiaana Suomeen muuttaneen Liannen lempiruokia ovat kanakeitto, parsakaali, pinaatti, suklaasuukot.

- Mikä on sinun lempiruokasi?

- Tunnistatko Liannen hyllyssä olevia esineitä?
- Onko sinulla samanlaisia tavaroita?
- Kuinka monta pehmokaveria löydät Liannen huoneesta?

Lianne nukkuu samassa huoneessa äidin ja tätinsä kanssa.

- Kenen kanssa sinä jaat huoneen?
- Onko sinulla oma huone?

GHANA

Tämän perheen isä on ghanalainen heimokuningas.

- Jos sinä olisit kuningas/kuningatar/hallitsija, mitä asioita haluaisit muuttaa?
- Millaisia päätöksiä tekisit?

Ghanasta saapuneen perheen tv:stä tulee afrikkalaista ohjelmaa.

- Mitä teidän perheen tv:stä katsotaan?
- Millaisia ohjelmia?
- Millä kielellä?
- Mikä on sinun suosikkiohjelmiasi?

NEPAL

Pikkuveli Kushal on notkea ja osaa tempuilla sohvalla.

Isosisko Karuna harrastaa tanssia.

- Mikä on sinun vahvuusalueesi?
- Missä olet hyvä?
- Mitä harrastat?
- Missä asiassa haluaisit tulla vielä paremmaksi?

YHDYSVALLAT

Tämän amerikkalaisperheen isä on ammattilaisjäähkiekkoilija, joka asui Suomessa useita vuosia ja pelasi Helsingin IFK:ssa jäähkiekkoa.

- Löydätkö kuvasta perheen isän pelinumeron?

- Osaatko sinä luistella?
- Tykkäätkö pelata jäähkiekkoa?
- Mitä joukkuetta kannatat?
- Oletko käynyt jäähkiekko-ottelussa tai katsonut lätkää tv:stä?

Perheen äiti on kanadanranskalaista sukujuurta, ja hänen isoäitinsä oli alkujaan ukrainalainen.

- Millaiset sukujuuret sinulla on?
- Onko suvussasi eri kansallisuuksia?

VIETNAM

4-vuotias Minh-poika syö kuvassa hunajapomelo.

Se on iso, vähän greippiä muistuttava keltainen sitruhedelmä, joita kasvaa Vietnamissa ja Kiinassa.

- Mikä on sinun lempihedelmäsi?
- Tiedätkö, missä maassa niitä kasvaa?
- Miten ne saapuvat Suomeen?

ISLANTI-IRAN

Leónan äidin kotimaassa Islannissa nousee joskus hurjia myrskyjä ja toisinaan jopa maanjäristyksiä ja tulivuorenpurkauksia.

- Millaisia luonnonilmiöitä sinä olet nähnyt?
- Millaisia luonnonilmiöitä on olemassa?

Leónan isä syntyi Iranissa.

Isälle puhutaan joskus Suomessa englantia,

vaikka hän on asunut lapsesta asti Suomessa ja

puhuu hyvin suomea. Leónan äidillä on vaalea tukka ja hänelle puhutaan usein suomea, vaikka hän ei osaa suomea.

- Mistä tietää, mitä kieltä toiselle pitäisi puhua?

VENÄJÄ – VALKO-VENÄJÄ

Vasili on 1-vuotias.

Vasililla on lempinimiä: Vasja ja Vasjatka.

Vasili-nimi tulee venäjän sanasta vasiljok, ruiskukka.

● Onko sinulla lempinimiä?

Vasilin ruokalapussa on hyvä elämänohje: ”Nuku – leiki – syö”.

● Millainen on sinun päivärytmisi?

Vasili leikkii kukkuu-leikkiä, pomottelee ilmapallolla ja tanssii hiphopin ja venäläisen popin tahdissa oman kodin keittiössä.

● Leikitkö sinä paljon?

● Ehditkö leikkiä tarpeeksi?

● Mitä leikit?

ETIOPIA

Kun Amielin ja Ednan äiti paahtaa keittiössä etiopialaisia kahvipapuja pannulla, koko asunto tuoksuu vastapaahdetulle kahville.

● Miltä teidän kotona tuoksuu?

● Mistä tuoksuista tulee mieleen koti?

● Mikä on lempituoksusi?

Ednan äiti pesee ja letittää Ednan tukan joka viikko kahdeksalle letille. Letittäminen kestää 45 minuuttia.

● Laitatko sinä (aamulla) tukkaasi jotenkin?

● Kampaatko, teetkö poninhännän, letin, laitatko huivin, pipon, lippiksen?

PUOLA-SUOMI

Jouluna Puolassa katetaan ylimääräinen lautanen pöytään siltä varalta, että joku sattuisi tulemaan kylään.

● Millaisia juhlatapoja teidän perheessänne tai kulttuurissanne on?

● Millaisia juhlia vietätte?

VIROSTA muuttaneiden Beritin ja Patrickin lempikirja on nimeltään *Limpa ja merivosvat*.

Sen on kirjoittanut virolainen **Andres Kivirähk**.

● Mikä on sinun lempikirjasi?

● Kuka luki sen sinulle?

● Luitko itse?

● Mitä aiot seuraavaksi lukea?

● Missä on kivoin lukupaikka?

(Sängyssä, sohvalla, bussissa, metrossa, keittiön pöydän ääressä, muualla?)

Jouluisin virolaiset syövät verimakkaraa puolukkahillon ja hapankaalin kera.

● Mitä teillä syödään eri juhlapäivinä?

IRAK

Ahmedin perhe tuli Irakista Suomeen monilla eri kulkuvälineillä. Bussilla, laivalla, kumiveneellä, autolla, junalla, lentokoneella, kävellen.

● Katso kartasta, kuinka monen maan läpi Ahmedin perhe kulki.

● Mitä huomaat kartasta (lippujen värit)?

Kartan on piirtänyt Ahmedin 23-vuotias isovelji Nour.

● Ahmedin perheessä on seitsemän lasta ja vanhemmat eli kuinka monta henkeä yhteensä?

● Montako perheenjäsentä sinulla on?

Ahmedin unelma on asua.

Asua Suomessa yhdessä koko perheen kanssa.

● Mikä on sinun toiveesi tai unelmasi?

LATVIA-ITALIA

8-vuotias Livija unelmoi, että hänellä olisi aikuisena 16 kissaa, 16 koiraa, kolme hevosta, limusiini ja moottoripyörä.

● Mikä on sinun hullein unelmasi?

Livijan latvialaisessa päiväkodissa ei saanut pihalla sotkea itseään kuraan ja mutaan.

- Millainen sinun päiväkotisi on/oli?
- Saako siellä leikkiä lätäkköleikkejä?
- Mistä pihaleikeistä tykkäät?
- Millainen on paras leikkisää?
- Millainen on päiväkotisi/kotisi piha?
- Mitä kaikkea siellä voi tehdä?

Livijan piti koulussa pohtia, ketä hän haluaisi haastatella.

Livija haluaisi haastatella Latvian presidenttiä.

Hän esittäisi presidentille yhden kysymyksen:

”Kerro elämästäsi.”

- Ketä sinä haluaisit haastatella?
- Mitä kysyisit, jos sinulla olisi vain yksi kysymys?

JEMEN

Jemenin naapurimaat ovat Oman ja Saudi-Arabia.

- Mitkä ovat Suomen naapurimaat?
- Mitkä ovat synnyinmaasi naapurimaat?

SOMALIA

4-vuotiaan Salsabiilan nimi tulee Koraanista.

Salsabiila on Koraanin mukaan joki paratiisissa.

Salsabiilan lempinimi on Sassa.

- Mitä sinun nimesi tarkoittaa?
- Mistä nimesi tulee?

Salsabiilan kotona huonekalut (sohva, verhot, kattolamppu) on ostettu somalikaupasta.

- Mitä erityisen suomalaista tai muunmaalaista sinun kodissasi on?

Viimeinen kuva ”**KOTONA TAAS**”.

Vellamo on nyt käynyt 18 perheessä ja miettii, että jokaisella vastaanottilijalla on ihan oma tarinansa.

- Millainen on **sinun tarinasi**?
- Kerro lyhyesti (5 lauseella).

Näyttelyn jälkeen päiväkodissa/koulussa

- **Kielikartta.** Mitä kieliä sinun kotonasi puhutaan?
- Kuka perheessä puhuu mitäkin kieltä ja kenelle?
- Piirrä perheesi (ja sukusi) kielikartta.
- Katso mallia Kreikka-Brasilia -perheen kielikartasta.

- **Piirrä oma perheesi johonkin paikkaan (olohuone, vene, bussi, auto, uimaranta...).**

- Mieti, ketkä kaikki kuuluvat perheeseen?
- Mitä perheenjäsenet sanovat toisilleen?
- Kirjoita puhekupliin.
- Käytä omaa äidinkieltäsi tai haluamaasi kieltä.

- Tuo kotoa **esine**, joka liittyy sinuun. Kerro.

- Piirrä oma **lempipaikkasi** kotona.

- Ota **valokuva** omasta lempipaikastasi kotona.

Radiodokumentti.

- Kuuntelitko sen tai osan siitä?
- Kerro omin sanoin muille jonkun radiodokumentissa puhuneen lapsen tarinaa.
- Yllättikö joku asia sinut?
- Mikä jäi erityisesti mieleen?

Radiodokumentin lapset:

Lianne (synnyinmaa **Filippiinit**)

Kamil ja Adam (synnyinmaa **Syyria**)

Vy (vanhempien synnyinmaa **Vietnam**)

Patrick ja Berit (synnyinmaa **Viro**)

Karuna ja Kripa (vanhempien synnyinmaa **Nepal**)

Ahmed ja Yahya (synnyinmaa **Irak**)

haastattelijana **Vellamo** (synnyinmaa **Suomi**)

Radiodokumentti on vapaasti kuultavissa

Yle Arenassa:

<https://areena.yle.fi/1-4302577>

<https://areena.yle.fi/1-4302756>

LISÄTIETOJA:

<https://www.tammi.fi/kirja/riina-katajavuori/mennaan-jo-naapuriin/9789513196615>

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/12/06/kirjojen-suomen-vuoden-2017-kirja-mennaan-jo-naapuriin-kuvaa-monikulttuurista>

Yhteydenotot:

Salla Savolainen

salla@voimakentta.net

Riina Katajavuori

riina.katajavuori@gmail.com

Esitteen kuvat: Salla Savolainen

Graafinen suunnittelu: Laura Lyytinen

Kiitos kun kävit näyttelyssämme!

